

L'ALT EMPORDÀ

Text > JOAN FERRERÓS

Oli de l'any | «El vi vell, l'oli nou i les dones joves» és una màxima popular que conté dos elements encara acceptats i un tercer avui exclòs de la correcció social. «Tenir oli, vi i pa per al gasto» n'és una altra de prou més prosaica que subratlla la importància del que es considerava bàsic per a la supervivència dels pobres —la fam, perpètua amenaça. Les coses han canviat una barbaritat i el contingut dels sitrells disposa fins i tot de la Càtedra del Vi i de l'Oli de l'Empordà de la Universitat de Girona, que, abans d'estudiar també el suc de les olives, s'havia dit Càtedra de Viticultura i Enologia Narcís Fages de Romà, en honor al pròcer vuitcentista empordanès. A més, l'arribada de l'oli es propaga ben altrament que en temps de l'avior: a Figueres s'ha publicitat amb molt de rem, com mai no s'haurien imaginat fa poc més de mig segle aquells que amb un perxó feien caure les olives i aquelles que, ajupides, les collien amb unes mans plenes de secs oberts i penellons. Són mig milió de litres, enguany, els que se'n comercialitzen amb Denominació d'Origen Protegida Oli de l'Empordà.

Diners nous per a assumptes vells | Algú diu (i celebra o commemora) que els gitanos van arribar a Figueres fa sis-cents anys. D'altres apunten que van venir al segle XVIII, quan va erigir-se el castell, perquè es dedicaven al negoci dels matxos, les mules, els cavalls i les eugues que es necessitaven per feinejar-hi. Sigui com sigui, fa temps que van venir i, malgrat els segles i la immersió (?) lingüística, a algun que llueix a l'escena social encara li costa assumir l'idioma. Afegim-hi corrents que l'administració de la vila no els ha pas facilitat l'adaptació: els ha mantingut en un barri «específic» que algun càndid anomena *gueto* (mot perillós perquè és fals). Tampoc els gitanos no s'hi han pas esforçat gaire: tants de segles coexistint i ara Figueres i Perpinyà, viles amb xifres notables de membres del col·lectiu, demanen diners a Europa per dedicar-los a «resoldre» els problemes d'aquestes co-

munitats. Parlant de Perpinyà: allà els gitanos usen el català malgrat que els indígenes l'han abandonat.

Demà tindrem sort | L'Alt Empordà és una vegada més l'escenari d'una història d'exili: el llibre de Núria Marín *Demà tindrem sort* (Curbet Edicions, 2018) i el posterior curtmetratge homònim dirigit per Jack Gou (Òmnium Cultural i ANC) han posat en solfa literària i filmica el testimoni de Joan Pacheco (89 anys) per narrar la fugida a l'exili pel coll de Lli (juntament amb el de Manrella, els dos passos legendaris cap a frontera enllà) d'una criatura, llavors de vuit anys, que viu com una odissea els mateixos trencacolls que per a la seva mare són un aplec de maldecaps. Llibre i pel·lícula han estat presentats a molts indrets gironins després que el volum es presentés a Girona el 2018 i el film (la majoria de figurants del qual són empordanesos) s'estrenés a Fornells de la Selva.

>> Una escena del curtmetratge *Demà tindrem sort*. (Autoria: JOSEP M. FARRÉ)

EL BAIX EMPORDÀ

Text > PURI ABARCA

La marca Empordà | Els consells comarcals de l'Alt Empordà i el Baix Empordà han decidit donar el tret de sortida a la promoció de la marca conjunta Empordà, mitjançant la campanya #JoSocEmpordà. Una iniciativa que, després d'haver hivernat durant molt temps en un calaix, veu finalment la llum i agafa embranzida. L'objectiu, segons els responsables d'ambdós consells, és «unir forces per fer més visible el territori al món i reconèixer el valor de tot allò que ofereix». Per intentar aconseguir-ho, fan una crida per-

què empreses, entitats, associacions, institucions i particulars assumeixin la marca i contribueixin així a donar-la a conèixer. D'una banda, és positiu que institucions com els consells comarcals, que no sempre destaquen mediàticament, tinguin protagonisme en un àmbit, el de la promoció, en el qual haurien d'incidir més. De l'altra, la marca (que ja s'utilitza, encara que no sigui de manera extensa, en alguns productes) pot ser molt rendible per a empreses i entitats; singularitzar, en un món globalitzat, permet conservar identitats i enfortir-les. Però, en el cas dels particulars, dels baix-empordanesos i els alt-empordanesos, pot no ser una tasca tan fàcil. Els habitants de cadascuna de les dues comarques, malgrat que s'interrelacionen, mantenen molt arrelada la consciència territorial. La divisió comarcal a Catalunya va ser aprovada l'any 1936 (incloent-hi l'Alt Empordà i el Baix Empordà) i va ser abolida pel franquisme el 1939. El 1987, la Generalitat va tornar a instaurar la divisió del 1936, amb les mateixes denominacions d'Alt Empordà i Baix Empordà. Després de tants anys, identificar-se amb una única denominació, la d'Empordà, costarà més als particulars que no pas a les empreses, que tenen l'objectiu empresarial com a meta principal. Tot dependrà de la perícia dels impulsors de la campanya per convèncer els pobladors de les dues zones. S'hauran de tenir en compte les singularitats i no ferir sensibilitats.

Què n'esperem, dels museus? | Ja fa temps que els museus de la comarca no es limiten a exposar els elements que contenen, sinó que porten a terme iniciatives destinades a fomentar l'interès de diferents segments de la societat (sobretot de les noves generacions) pel patrimoni que s'hi exhibeix i la història que l'envolta. Això denota dinamisme i empena; una empena que concorda amb els nous temps (i amb la irrupció de nombrosos i accessibles canals d'informació) sense deixar de banda la tradició. Oferir possibilitats està bé, però valdria la pena conèixer l'opinió de la ciutadania sobre l'oferta museística i el seu paper en la societat actual. Així ho han entès els responsables del Museu del Suro de Palafrugell, que han engegat un procés participatiu per saber del cert què esperen els ciutadans i ciutadanes d'aquesta